

Pál, a pogányok apostola



SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Sámuel 16:7; Máté 7:1;

Apostolok cselekedetei 6:9-15; 9:1-9; 11:19-21; 15:1-5

„Ezeknek hallatára aztán megnyugóvának, és dicsőítették az Istent, mondván: Eszerint hát a pogányoknak is adott az Isten megtérést az életre” (ApCsel 11:18)!

Nem is olyan nehéz megérteni a tarszuszi Saul (aki megtérése után Pál apostolként vált ismertté), sem azt, hogy mit miért tett. Mélyen vallásos zsidóként egész életében a törvény fontosságáról, valamint Izrael küszöbön álló politikai megváltásáról tanult, így számára túl sok, elviselhetetlen lett volna feldolgozni azt, hogy a régen várt Messiást éppen ők végezték ki szégyenletes módon, úgy, mint a legelvetemültebb bűnözőt.

Tehát nem csoda, hogy elhitte: Jézus követői megszegették a Tórát, amivel akadályozták Isten tervét Izrael népére vonatkozóan. Visszataszító hitehagyásnak vélte állításukat, miszerint a keresztre feszített Jézus a Messiás, aki feltámadt a halálból. Meggyőződése volt, hogy tűrhetetlen az ilyen badarság, mint ahogy annak sem szabad kegyelmezni, aki nem hajlandó megtagadni az efféle elképzeléseket. Saul eltökélte, Isten eszköze lesz abban, hogy e hiedelmektől megszabadítsák Izraelt. Ezért olvashatunk róla először úgy a Szentírás lapjain, mint aki kíméletlenül üldözte azokat a zsidó testvéreit, akik elfogadták, hogy Jézus a Messiás.

Istennek azonban egészen más tervei voltak Saullal, olyanok, amelyekről ő nem is álmodhatott volna. Zsidó létére nemcsak prédikálnia kellett, hogy Jézus a Messiás, hanem a pogányok között kellett ezt tennie!

A KERESZTÉNYEK ÜLDÖZŐJE

A tarszuszi Saulról először azt olvashatjuk *Az apostolok cselekedeteiben*, hogy részt vett István megkövezésében (ApCsel 7:58), majd pedig a Jeruzsálemben kitört szélesebb körű üldözésben is (ApCsel 8:1-5). Péter, István, Fülöp és Pál szerepe fontos *Az apostolok cselekedeteiben*, mint olyan események részesei, amelyek következtében a keresztény hit elterjedt a zsidó világon túlra is. István jelentősége különösen nagy, mert prédikálása és mártírhalála nyilvánvalóan megrázta a tarszuszi Sault.

István görögül beszélő zsidó volt, az első hét diakónus egyike (ApCsel 6:3-6). *Az apostolok cselekedetei* szerint más országokból Jeruzsálembé költözött zsidók egy csoportja vitába szállt Istvánnal, aki Jézusról prédikált. Lehetséges, talán valószínű is, hogy a tarszuszi Saul is részt vett e vitákban.

ApCsel 6:9-15 szerint milyen vádakot hoztak fel István ellen? Mi jut eszünkbe ezekről (lásd még Mt 26:59-61)?

Két oka is lehetett annak, hogy István prédikálása vad indulatokat kavart hallgatóiban. Először is, az gerjesztette haragjukat, hogy István nem tulajdonított elsődleges fontosságot sem a zsidó törvényeknek, sem a templomnak, noha ők ezeket tekintették a vallási és a nemzeti hovatartozás szimbólumainak, a judaizmus központi témáinak. Ám István számlájára többet írtak anél, mint hogy nem értékelte eléggé e két fontos jelképet. Azt is felhozták ellene, hogy nagy erővel hirdette: Jézus, a megfeszített és feltámadott Messiás a zsidó hit igazi központi alakja.

Ez nyilván felbőszítette a farizeus Sault (Fil 3:3-6), akinek az öskeresztyénnel szembeni szenvedélyes tetteiből arra következtethetünk, hogy valószínűleg a farizeusok szigorúbb, harciasabb, forradalmi szárnyához tartozott. Saul látta, hogy az Isten országára vonatkozó nagyszerű prófétai ígéreték még nem teljesedtek (Ézsaiás 40–55; Dániel 2; Zak 8:23). A feladatának érezhette, hogy segítsen Istennek elhozni azt a napot, aminek feltétele Izrael megtisztítása minden vallási romlottságtól. Szerinte ezek közé tartozott az a tanítás is, hogy Jézus a Messiás.

Saul hitt a saját igazában, ezért kész volt halálra adni mindenkit, aki szerinte tévedett. Valóban fontos a buzgalom és a szenvedély az iránt, amiben hiszünk, mégis hogyan tanulhatjuk meg fékezni hevességünket, gondolva arra, hogy időnként tévedhetünk is?

SAUL MEGTÉRÉSE

„És monda: Kicsoda vagy, Uram? Az Úr pedig monda: Én vagyok Jézus, akit te kergetsz: nehéz néked az ösztön ellen rúgódoznod” (ApCsel 9:5).

Először még jelentéktelennek tűnt, amit Saul az őskeresztény egyházat üldözve tett (végtére is csupán a ruhájára vigyázott azoknak, akik Istvánt megkövezték), ám fellépése hamarosan sokkal veszélyesebbé vált (lásd ApCsel 8:1-3; 9:1-2, 13-14, 21; 22:3-5). Lukács több olyan szót vonatkoztatott Saulra, ami vérszomjas vadállatra vagy az ellenfél elpusztítására törő, fosztogató katonára is illene. A szó, amit például ApCsel 8:3 úgy fordít, hogy „*pusztítá*”, Zsolt 80:14 versében a vaddisznó megfélemezhetetlen dúlására utal. Saul hadjárata a keresztények ellen nem komolytalan szórakozás volt. Elszántan, töretlen erővel igyekezett, hogy tervét végrehajtva kiirtsa a keresztény hitet.

Olvassuk el a három beszámolót Saul megtéréséről (ApCsel 9:1-18; 22:6-21; 26:12-19)! Milyen szerepe volt Isten kegyelmének a történetekben? Vajon megérdemelte Saul az Úr jószágát, amit iránta tanúsított?

Emberileg nézve Saul megtérését elképzelhetetlennek gondolhattuk volna (sokan hangot is adtak kételyeiknek, amikor először hallottak az esetről).

Saul csakis büntetést érdemelt volna, Isten azonban kegyelmezett a vakbuzgó farizeusnak. Mindamellet az is fontos megjegyezni, hogy Saul megtérése nem légüres térben, de nem is kényszer hatására történt.

Saul nem ateista volt, hanem mélyen vallásos ember, még ha óriásit is tévedett Istent illetően. Amikor Jézus így szólt hozzá: „*Nehéz neked az ösztöke ellen rugódoznod*” (ApCsel 26:14, ÚRK), jelezte, a Szentlélek már munkálkodott a szívében, hogy meggyőzze. Az „*öszöke*” hegyes végű bot, amit arra használtak, hogy engedelmességre készítsék a szántáshoz befogott ökröket. Saul egy ideje már ellenállt Isten készítésének, végül azonban a Damaszkuszba vezető úton, a feltámadott Jézussal való csodálatos találkozás alkalmával eldöntötte, hogy nem ellenkezik többé.

Gondoljunk saját megtérési élményünkre! Talán nem volt olyan drámai, mint Pálé (a legtöbb eset meg sem közelíti azt), mégis, vajon talá-lunk hasonlóságot abban, ahogy mi is részesültünk Isten kegyelmében? Miért különösen fontos, hogy soha ne felejtjük el, mit nyertünk Krisztusban?

SAUL DAMASZKUSZBAN

Saul megvakult a Jézussal való találkozáskor. Majd azt a parancsot kapta, hogy menjen el egy Júdás nevű ember házába, ahol meg kellett várni egy másik férfit, Ananiást. Sault valószínűleg arra a még rettenetesebb lelki vakságára emlékeztette ez az állapot, aminek hatása alatt üldözte Jézus követőit. Minden megváltozott, amikor Jézus megjelent a damaszkuszi úton Saulnak, aki óriási tévedése dacára hitte, hogy neki van igaza. Akkor rádöbbsent, hogy nem Isten művét támogatta, hanem ellene tett. A Damaszkuszba érő Saul már egészen más ember lett, mint a büszke, vakbuzgó farizeus, aki Jeruzsálemből elindult. A városban az első három napot nem evésselivással töltötte, hanem böjtölve és imádkozva elmélkedett a történeten.

Olvassuk el ApCsel 9:10-14 verseit! Képzeld el, mi játszódhatott le Ananiás gondolataiban! Már nem az üldöző Saullal kellett találkoznia, akiről eddig hallott, hanem Pállal, aki elfogadta Jézus hitét és Isten választott eszköze lett, hogy elvigye az evangéliumot a pogány világba (lásd ApCsel 26:16-18).

Nem csoda, ha Ananiás ettől kissé összezavarodott. Még három évvel a megtérése után a jeruzsálemi gyülekezet sem fogadta el habozás nélkül Pált (ApCsel 9:26-30), így elképzelhető, milyen kérdések és aggodalmak gyötörték a damaszkuszi hívőket mindössze néhány nappal az említett események után! Figyeljük meg, hogy az Úr Ananiásnak is látomást küldött, így tudatta a tarszuszi Saulról a meglepő híreket, amelyekre senki nem számíthatott. A látomásnál kevesebb talán meg sem győzhette volna arról, hogy igaz, amit Saulról hallott: a hívők ádáz ellensége immár közéjük tartozott. Saul a főpaktól ráruházott tekintéllyel és felhatalmazással indult el Jeruzsálemből, hogy gyökerestől kiirtsa a keresztény hitet (ApCsel 26:12). Isten azonban egészen más megbízást és jóval nagyobb hatalmat adott neki. Saulnak kellett eljuttatnia az evangéliumot a pogányokhoz. Ez a gondolat pedig talán sokkal jobban megdöbbsentette Ananiást és a többi zsidó hívőt, mint Saul megtérése híre. Saul a keresztény hit terjedését akarta meggátolni, Isten azonban arra használta fel, hogy sokkal messzebbre elvigye, mint azt a zsidó származású hívek valaha gondolták volna.

Olvassuk el 1Sám 16:7, Mt 7:1 és 1Kor 4:5 verseit! Miért kell igen óvatosnak lennünk mások lelki életének megítélésével? Mi az üzenete az itt idézett verseknek ezzel kapcsolatban? Előfordult már, hogy tévedtünk valakit illetően? Mit tanultunk az ilyen esetekből?

AZ EVANGÉLIUM ELJUT A POGÁNYOKHOZ

Hol alapították az első pogány gyülekezetet? Mi készítette a hívőket, hogy oda menjenek (ApCsel 11:19-21, 26)? Milyen esetre emlékeztet ez az ószövetségi időkből (lásd Dániel 2)?

Az István halála után Jeruzsálemben kitört üldözés számos zsidó hívőt arra készítetett, hogy északra, Antiókhiaiba meneküljön, csaknem 500 km távolságra. Antiókhia Szíria tartományi székhelye volt a Római Birodalomban, jelentőségét csak Róma és Alexandria múlta felül. Ötszázezer főre becsült népessége igen sokszínű volt, ami nemcsak a pogányok gyülekezete számára volt ideális helyszín, hanem az őskeresztény egyház világmisziójának is alkalmas kiindulópontja lett.

Mi történt Antiókhiaiban, ami miatt Barnabás odautazott és hívta Pált, hogy ő is csatlakozzon hozzá? Milyen képet kapunk az ottani gyülekezetéről (ApCsel 11:20-26)?

Viszonylag nehéz Pál életének eseményeit időrendbe tenni, de úgy tűnik, nagyjából öt év telt el a megtérése utáni jeruzsálemi látogatás (ApCsel 9:26-30) és aközött, amikor Barnabás meghívta, hogy tartson vele Antiókhiaiba. Vajon mit csinált Pál azokban az években? Nem könnyű biztosan megmondani. Az apostol Gal 1:21 versében tett megjegyzése alapján azonban feltételezhetjük, hogy Szíria és Cilicia vidékén hirdette az evangéliumot. Egyes vélemények szerint talán ekkoriban tagadhatta ki a családját (Fil 3:8) és élt át több olyan nehézséget, amiről 2Kor 11:23-28 verseiben számol be.

Antiókhiaiban felvirágzott a gyülekezet a Lélek vezetése alatt. ApCsel 13:1 utalásából következtethetünk arra, hogy a város sokszínűsége hamarosan a gyülekezet etnikai és kulturális összetételében is érezhetővé vált. (Barnabás Ciprusról, Lucius Cirénéből, Pál Ciliciából, Simon feltehetőleg Afrikából származott, és ne feledjük a pogányok közül megtértek sokaságát sem!) A Lélek pedig még több pogányhoz el akarta juttatni az evangéliumot, Antiókhiaát használva a Szíriánál és Júdeánál messzebb elérő misziómunka bázisául.

Olvassuk el ismét ApCsel 11:19-26 verseit! Mit tanulhatunk a kulturális és nemzetiségi tekintetben igencsak sokszínű antiókhiai gyülekezet-től, ami segíthet a gyülekezeteknek ma a jó példát követni?

NÉZETELTÉRÉS A GYÜLEKEZETEN BELÜL

Nem mindenki vette örömmel, hogy pogány származású hívők csatlakoztak az őskeresztény egyházhoz. Egyesek úgy érezték, hogy a kereszténység meghatározó jegyeként nem elegendő, ha csupán hisznek Jézusban. Hangoztatták, hogy a hit mellett szükséges a körülmetélkedés és a mózesi törvények betartása is. Szerintük a pogányok akkor válnak igazán kereszténnyé, ha körülmetélkednek. (ApCsel 10:1–11:18 szakaszában Péter és Kornélius története, ill. annak utóhatása is mutatja, milyen óriási volt a zsidók és a pogányok közötti szakadék.)

Hivatalos látogatásaik során a jeruzsálemi vezetők figyelemmel kísérték Fülöpnek a samaritánusok között végzett munkáját (ApCsel 8:14), valamint Antiókhában a pogányok közötti missziót (ApCsel 11:22). Ebből is látszik, hogy fenntartással gondoltak a nem zsidó származású hívőknek a keresztény közösségbe való befogadására. Amikor Péter megkeresztelte a körülmetéletlen római katonát, Kornéliust, kitűnt, hogy a pogányokat illetően miféle nézeteltérések léteztek a korai hívők között. Voltak, akik kényelmetlenül érezték magukat amiatt, hogy alkalmanként csatlakozott hozzájuk egy-egy pogány, mint Kornélius is. Amikor viszont Pál már határozottan szélesre akarta tárni a kapukat a csakis Jézus hitét elfogadó pogányok előtt, némelyek készarva igyekeztek gátolni az apostol szolgálatát.

Hogyan kívánták egyes júdeai hívők akadályozni azt a munkát, amit Pál a pogány-keresztények között végzett Antiókhában (ApCsel 15:1-5)?

Az apostolok cselekedetei 15. fejezte szerint a jeruzsálemi zsinat a körülmetélkedéssel kapcsolatban végül Pál álláspontját fogadta el, mégis voltak, akik tovább nehezítették az apostol szolgálatát. Sokan még hét évvel később, utolsó jeruzsálemi útja idején is gyanakvással tekintettek evangéliumára, annyira, hogy a templomban majdnem az életét veszítette, amikor ázsiai zsidók kiáltozni kezdtek: „*Izraelita férfiak, legyetek segítségül: ez az az ember, ki e nép ellen, a törvény ellen és e hely ellen tanít mindenkit mindenütt*” (ApCsel 21:28; vö. 21:20-21).

Próbáljuk a Pál tanításait aggodalommal figyelő zsidó hívők helyzetébe képzelni magunkat! Miért érthető bizonyos mértékig a fenntartásuk, az ellenállásuk? Mennyire félrevezethetnek bennünket az előítéleteink és a kulturális (sőt vallási) elképzeléseink?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Pált azelőtt a zsidó vallás buzgó védelmezőjeként és Jézus követőinek fáradhatatlan üldözőjeként ismerték. Bátorsága, önállósága és állhatatossága, képessége és neveltetése bármely irányú tevékenységre képessé tette. Rendkívül világosan értelt, és lesújtó, csípős megjegyzései kellemetlen helyzetbe hozták ellenfeleit. És most a zsidók azt látták, hogy ez a rendkívüli reményekre jogosító ember azokkal egyesült, akiket azelőtt üldözött, sőt bátran tanít Jézus nevében.

Az ütközetben elesett tábornok veszteséget jelent hadseregének; azonban halála nem ad az ellenségnek erőtöbbletet. De amikor egy kiváló férfiú az ellenséggel egyesíti erejét, nemcsak szolgálatát veszti el, hanem előnyhöz jutnak azok, akikhez csatlakozott. Ha az Úr társuzsi Saul a damaszkuszi úton egyszerűen agyonsújtja, az üldöző hatalmat nagymértékben gátolta volna. Isten azonban gondviselésében nemcsak megkímélte Saul életét, hanem meg is térítette, így az ellenség soraiból egy bajnokot Krisztus oldalára állított. Pál, a jó szónok és szigorú kritikus, határozott célú és rettenthetetlenül bátor, éppen azokkal a képességekkel rendelkezett, amelyekre az ősegyháznak szüksége volt” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. 4. kiad. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 83-84. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Milyen tanulságot szűrhetünk le abból, hogy Pál néhány legádázabb ellenfele szintén Jézusban hívő zsidó volt?
- 2) Mit tehetünk, hogy egyrészt képesek legyünk kiállni a vallási élet elvi kérdéseit illetően, de eközben nehogy Isten ellen hadakozjunk?

ÖSSZEFOGLALÁS: Pál életének, de az őskeresztény egyház történelmének is meghatározó pillanatává vált, amikor az apostol a damaszkuszi úton találkozott a feltámadt Jézussal. Az egyház egykori üldözőjét Isten egészen mássá, választott apostolává tette, hogy az evangéliumot elvigye a pogányokhoz. A gyülekezet tagjai között azonban voltak, akik nehezen tudták elfogadni, hogy Pál minden egyéb feltétel nélkül az egyházba fogadja a Jézusban hívő pogányokat. Ez igen szomorú példa arra, hogy berögződött nézeteink és előítéleteink mennyire akadályozhatják misszióunkat.

HITEHAGYÁS GALÁCIÁBAN

„Csodálkozom, hogy attól, aki Krisztus kegyelme által elhívott titeket, ilyen hamar más evangéliumhoz pártoltok, pedig nincsen más evangélium. De egyesek megzavartak titeket, és el akarják fordítani Krisztus evangéliumát” (Gal 1:6-7, RÚF).

„Míg Pál Korinthusban tartózkodott, komoly oka volt az aggodalomra némely, már megalapított gyülekezetet illetően. A jeruzsálemi hívők közül származó hamis tanítók befolyása következtében a szakadás, a tévtan és az érzékiség gyorsan tért hódított a galáciai hívők között. E hamis tanítók a zsidó hagyományokat keverték az evangélium igazságával. Mellőzték a jeruzsálemi gyűlés határozatait, unszolták a pogányok közül megtérteket a ceremonális törvények betartására.

A helyzet válságos volt. A gyorsan elterjedt bűnök pusztulással fenyegették a galáciai gyülekezeteket. Pált szíven találta és felzaklatta lelkét e nyílt hitehagyás azok részéről, akiket hűségesen oktatót az evangélium alapelveire. Azonnal írt a félrevezetett hívőknek...

A szív és az élet szentségét külső vallási formásokkal helyettesíteni ma is – mint a zsidó tanítók napjaiban – kívánatos a meg nem újult természetnek. Ma is, mint akkor, vannak hamis lelki vezetők, kiknek tanait sokan mohón hallgatják. Sátán erőfeszítést tesz, hogy eltérítse az értelmet a Krisztusba vetett hit általi megváltás reménységétől és az Isten törvénye iránti engedelmességtől. Kísértéseit az ősellenség minden időben azok előítéleteihez és hajlamaihoz alkalmazta, akiket be akart csapni. Az apostoli időkből a zsidókat a ceremonális törvény magasztalására és Krisztus elvetésére vette rá; jelenleg rávesz sok hitvalló keresztényt arra, hogy Krisztus tiszteletét színlelve vessék meg az erkölcsi törvényt és tanítsák: szabályai büntetlenül áthághatók. Isten valamennyi szolgájának kötelessége, hogy a hitehagyóknak szilárdan és határozottan ellenálljon, és az igazság ígéje alapján a tévelygéseket bátran felfedje” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 252-254. o.).